

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 1868.

ΤΟΜΟΣ ΙΘ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 448.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΑΙ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΝΑΜΙΚΤΑ.

ὑπὸ

ΚΩΝΣΤ. Ν. ΣΑΘΑ.

ΜΕΡΟΣ Α'.

Ο ΕΝ ΜΟΛΔΑΒΙΑ ΒΑΛΗΝΙΣΜΟΣ
ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΑΝΑΡΙΩΤΩΝ.

§ 1

Παρά πολλοῖς ἐπικράτησεν ἡ ἰδέα ὅτι οἱ Φαναριῶται ἡγεμόνες εἰσήγαγον πρῶτοι τὸν ἑλληνισμόν εἰς τὰς παρὰ τὸν Ἰστρον ἡγεμονίας (*), ἐνῶ οὗτος πολλοὺς αἰῶνας πρὸ αὐτῶν εἰσαχθεὶς κατώρθωσε διὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ εὐφυΐας καὶ δραστηριότητος νὰ ἐπιβληθῇ ἐν τῷ τόπῳ, καταστάς ἀναγκάσιος ἐν χώρῳ, ἥτις οὔτε γλώσσαν εἶχεν ἐτι μορφώσει, πάντῃ δὲ

(*) ΣΗΜ. ΠΑΝΔ. Ὁ Κ. Γ. Γ. Παπαδόπουλος ἀπέδειξεν ἱστορικῶς ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ τῇ ἐπιγραφικῇ «Περὶ τοῦ ἐν Βλάχοις ἑλληνισμοῦ,» ὅτι πολὺ πρὸ τῶν Φαναριωτῶν ὑπῆρχον στενότεραι σχέσεις μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Δακίαις, ἐπενεργήσαντι δραστηρίως εἰς τὰ τῶν κατοίκων τῆς χώρας ταύτης. (Ἰδε Μαγδ. τόμ. 1', σελ. 169, 193, 234.)

ἦτο ἄμοιρος πολιτικῶν ἀνδρῶν. Τὴν ἐπικράτησιν αὐτοῦ δὲν ἔβλεπον μ' εὐμενὲς ὄμμα οἱ Ἰθαγενεῖς, καὶ ἐκ μυσταροῦ ξενηλασίας πνεύματος προσεπάθησαν μυριοτρόπως πρὸς καταστροφὴν τοῦ καὶ δὴ ἀπηνῶς ἐδιώχθη, βαρβάρως ἐκυλίσθη ἐν τῷ αἵματι, πλὴν ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀχμαϊότερος ἀνέθηλε. Τοιαύτας ὑποστάς περιπετείας ὁ παρὰ τὸν Ἰστρον ἑλληνισμὸς ἐπὶ τέλους διὰ τῶν Φαναριωτῶν ἡγεμόνων ἐθριάμβευσε.

Πρῶτος ὁ ἀοίδιμος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νήφων ὁ Πελοποννήσιος ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Ροδόλφου (Ραδούλου) Δ' (1493—1508) κατέθετο τὰ θεμέλια τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἀναμορφώσας καὶ πολιτεῖαν καὶ ἐκκλησίαν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς Βυζαντινῆς ἐθιμοταξίας (1). Μετὰ πεντηκονταετηρίδα ὁ Ἕλλην Ἰάκωβος Βασιλικὸς καταλαβὼν τὸν θρόνον τῆς Μολδαβίας (1558—1562) πρῶτος συνέστησε σχολεῖα καὶ ἀκαδημίαν καὶ προσεκάλεσεν ἐκ Γερμανίας καθηγητάς (2). Ὀλίγον ὕστερον ὁ ἐξ Ἰωαννίνων Ἰωάννης Ζῶτος ὁ ἐπιλεγόμενος Τσιγαρᾶς, συζευχθεὶς τὴν περιζήτητον θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Πέτρου τοῦ Χωλοῦ (1586—1591) ἀνευδότης εἰργάσθη ὑπὲρ τοῦ ἑλληνισμοῦ, διότι καὶ

(1) Βλέπε κατ' ἔκτασιν Κ. Σάθα Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν σελ. 97.

(2) Ὁ αὐτὸς ἐν τῇ σελ. 179.

τούς ἐξ Ἑλλάδος ἐρχομένους περιέθαλπε καὶ εἰς συγγραφαὶς καὶ ἐκδόσεις βιβλίων γενναίως ἐδαπάνη (1).

Ἕλληνες τὴν καταγωγὴν ἦσαν οἱ ἡγεμόνες τῆς Βλαχίας Μιχαὴλ ὁ Ἄνδρειος (1592—1604), Ροδόλφος ὁ Γ' καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Δ'. Ἐπὶ τῶν τελευταίων πάμπολλοι ὁμογενεῖς ἐλθόντες εἰς Βλαχίαν κατέλαβον πολλὰς ἐπισήμους θέσεις· τοῦτο δὲ διήγειρε τὸ μῖσος τῶν αὐτοχθόνων, οἵτινες μετὰ πολλὰς ματαίως ἀποπειράς κατώρθωσαν νὰ διαπράξωσι νέον σικελικὴν ἐσπερινὴν, κατασφάζαντες τοὺς ἐπήλυδας (1617) (2). Ἐπὶ τῶν διαδόχων ἡγεμόνων ἄλλοι ἐλθόντες ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἔλαβον πολλὰ τῆς πολιτείας ἀξιώματα καὶ εἰς τοσοῦτον ἰσχύος ἐφθασαν, ὥστε τὸν ἡγεμόνα Ματθαῖον Βασαράβαν κατώρθωσαν νὰ σύρῳσιν ὑπόδικον ἐν Κωνσταντινουπόλει· πλὴν οὗτος ἀθωώθηκες μεγάλως εἰργάσθη πρὸς καταστροφὴν τῆς ἐν ταῖς χώραις του ἐπιβροῆς τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ καὶ ὁ Βασαράβας, μὴ εὐρίσκων ἐν τῷ ἔθνει του ζωτικὰ στοιχεῖα, ἠναγκάσθη νὰ προσοικειωθῇ τὸν ἑλληνισμόν, ἢ δὲ πρὸς τὸν μέγαν αὐτοῦ ὀησαυροφύλακα Γλίαναν ἢ Γκίαναν τυφλὴ ἐμπιστοσύνη ἐκινδύνευσε τὸν θρόνον αὐτοῦ (3).

Μετὰ τὸν Βασαράβαν ἡγεμόνευσαν τῆς Βλαχίας οἱ Ἕλληνες Μίχνας Γ' (1658—1659), Γεώργιος Γκίκας (1659—1660) ὁ πρότερον ἐν Μολδαυίᾳ ἡγεμονεύσας (1658), καὶ Γρηγόριος Γκίκας (1660—1664). Ἐπὶ τοῦ μετὰ τὸν Γρηγόριον ἰθαγενεοῦς ἡγεμόνος Ροδόλφου (Ραδούλου) ΙΒ' (1665—1669) οἱ Ἕλληνες ἀποδιωχθέντες ἐκ Βλαχίας πολυπληθέστεροι ἐπανῆλθον ἐπὶ τοῦ διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν Ἀντωνίου Α' (1669—1672), καὶ τοῦ δευτέρου ἡγεμονεύσαντος Γρηγορίου Γκίκας (1672—1673). Ἐκτοτε δὲ ὁ ἑλληνισμὸς ἐπαξίως ἐκτιμηθεὶς ἀποκατέστη ὀριστικῶς εἰς τὰς παριστρίους ἡγεμονίας, καὶ κατέλαβε τὰ ὑπουργήματα ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνων τῆς Μολδαυίας Ἀλεξάνδρου Δούκα (1669), Δημητρίου Καντακουζηνοῦ (1674), Ἀντωνίου Ρωσέτη (1676), καὶ τῶν τῆς Βλαχίας Ἀλεξάνδρου Δούκα (1673—1678) καὶ Σερβάνου Καντακουζηνοῦ (1679—1688)· ἰδίᾳ δὲ μεγάλης ἤκμασεν ἐν Βλαχίᾳ ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου τοῦ Βραγκοβάνου, περὶ οὗ θέλομεν εἶπει τινά.

§ 2.

Ματθαῖος Βραγκοβάνος, εὐγενὴς Βλάχος νυμφευθεὶς τὴν Ἑλένην θυγατέρα τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ (μεγάλου ποστανλίκου) Κωνσταντίνου τοῦ Καντακουζηνοῦ ἐγέννησεν ἕνα υἱόν, τὸν Κωνσταντίνον.

(1) Ὁμοίως σελ. 222.

(2) Φωτεινοῦ, ἱστορία Δακίας, τόμ. Β'.—Ubiisui, Provinces Roumaines (Univers Pittoresque).

(3) Γλίαναν ἢ Οὐδισίην, Γκίαναν ἢ Φωτεινός.

Ἡ ἀποτυχία τῆς πολιορκίας τῆς Βιέννης, ἡ νίκη τοῦ Σοβιέσκη καὶ αἱ μετέπειτα ἀλλεπάλληλοι τῶν Τούρκων καταστροφαὶ κατέδειξαν ὅτι ἡ μεγάλη μουσουλμανικὴ αὐτοκρατορία δὲν εἶχε σιδηροὺς τοὺς πόδας. Ὁ τότε ἡγεμονεύων τῆς Βλαχίας Σερβάνος Β' ὁ ἐκ Καντακουζηνῶν ἐθεώρησε πρόσφορον τὴν περίστασιν ἵνα βάλῃ εἰς ἐνέργειαν τὰ φιλόδοξα σχέδιά του· καὶ συνδεθεὶς διὰ συμμαχίας μετὰ τῶν τσάρων τῆς Ρωσσίας Ἰωάννου καὶ Πέτρου, συνωμολόγησε μυστικὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Λεοπόλδου Α' συνθήκην, τῆς ὁποίας πρῶτιστος ὄρος ἦτο ἡ ἀνάστασις τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ, ὡς ἀπογόνου τῶν Καντακουζηνῶν. Ἐὰν αὕτη ἐπραγματοποιεῖτο, προβληματικὴ καθίστατο ἡ ὑπαρξίς τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, καὶ ἂν μὴ παρέδιδεν εἰς τὸν Καντακουζηνὸν τὸ σκῆπτρον τοῦ Βυζαντίου, τοῦλάχιστον ἐγγυᾶτο τὴν αὐτονομίαν τῆς Βλαχίας. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον τοῦ μεγαλεπήθολου ἡγεμόνος ἐπολέμησεν ἡ μοχθηρὰ τῶν εὐγενῶν τῆς Βλαχίας ἀντίπραξις, καὶ ὁ Σερβάνος, ἀναγκασθεὶς νὰ παραγγείλῃ εἰς τὰ ἐν Βελιγραδίᾳ γερμανικὰ στρατεύματα νὰ σταματήσωσι τὴν νικηφόρον πορείαν των, κατέβη παρακαίρως εἰς τὸν τάφον (19 Ὀκτωβρίου 1688).

Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ οἱ Βλάχοι, ἀπεχθανόμενοι τὸ ἑλληνικὸν γένος, δὲν ἠθέλησαν ἰν' ἀναλάβῃ τὴν ἀρχὴν ὁ ὑποδειχθεὶς υἱὸς τοῦ Σερβάνου Γεώργιος ὁ Καντακουζηνός, ἀλλ' ἐσπευσμένως ἐξέλεξαν τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Κωνσταντίνον τὸν Βραγκοβάνον, Βλάχον πατρόςθεν (1).

Παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν ὁ τέως μέγας λογοθέτης (ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης) ἀμέσως κατέδειξεν, ὅτι ἂν καὶ δὲν εἶχε κληρονομήσει τὸ ἔθνικόν φρόνημα τοῦ θείου του, ἀρκούντως ὁμως εἶχε ποτισθῇ τὰ νάματα τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Ὁ Βραγκοβάνος εἰσακούων τὰς εὐχὰς τοῦ ἔθνους του δὲν ἠθέλησεν ἵνα ἐπωφεληθῇ τὰς κατὰ τῶν Τούρκων νίκας τῶν Αὐστριακῶν, οἵτινες καταλαβόντες τὴν Βλαχίαν ματαίως προσεπάθησαν νὰ τὸν ἀποσπάσωσι τῆς πρὸς τὴν Πύλην φιλίας. Ἀλλὰ κατὰ μετὰ τὴν ἀποδιώξιν τῶν ξενικῶν στρατευμάτων οὐδὲν μέρος ἔλαβεν εἰς τοὺς μεταξὺ Τούρκων καὶ Γερμανῶν δεκαετῆς πολέμους. Διὰ τῆς ἐν Καρλοβίτση εἰρήνης ἡ Πύλη ἀναγνωρισθεῖσα κυρίαρχος τῆς Βλα-

(1) Ὁ Κωνσταντίνος ἔφερε τὰ ἐπώνυμα Βραγκοβάνος, Βασαράβας, Καντακουζηνός. Ὁ ἐχθρὸς του Καντιμίρ διὰ μακρῶν προσπαθειῶν νὰ καταδείξῃ, ὅτι ὁ Βραγκοβάνος ἐσφετερίσθη τὸ δεύτερον ἐπώνυμον ἀνήκον εἰς παλαιὰν τῆς Βλαχίας ἡγεμονικὴν οἰκογένειαν, καὶ τὸ τρίτον Καντακουζηνός, ἀνήκον εἰς τὴν μητέρα του (Histoire de l'Empire Ottoman, Paris 1743, tom. IV, σελ. 107. Παράβ. Φωτεινοῦ ἱστορίαν Δακίας τόμ. Β' σελ. 274, σημ.). Ἄνομάζετο δὲ Βραγκοβάνος ἐκ τοῦ χωρίου Βραγκοβάνι, δευτέρως ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Ματθαίου εἰς τὸν πάγον τοῦ Πρέδακ.

χίας καὶ Μολδαυίας, ἀπῆλλαξε τὴν Βλαχίαν διστοῦς φορολογίας. Τὸ προνόμιον τοῦτο ὤφειλεν ὁ Βραγκοβάνος εἰς τὸν περίπυστον Ἕλληνα Ἀλέξανδρον τὸν Μαυροκορδάτον, τοῦ ὁποῦ ὁ υἱὸς Σκαρλάτος συνεζεύχθη τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἰλιγγαν. Ἀλλ' ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαυίας Δημήτριος Καντιμίρ, ἀδιάλλακτος τοῦ Βραγκοβάνου ἐχθρὸς, σατανικῶς ἐμηχανεύθη ἵνα περιπλέξῃ αὐτὸν εἰς πολιτικὰς δολοπλοκίας, καὶ χαλαρώσῃ οὕτω τὰς μετὰ τῆς Πύλης φιλικὰς σχέσεις τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γαμβροῦ του στερηθεὶς τῆς ἐξαιρετικῆς προστασίας τοῦ παντοδυνάμου Μαυροκορδάτου, ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ ἀλλαγῶν στηρίγματα τοῦ κλονουμένου θρόνου του ὅθεν μετὰ τὴν μάχην τῆς Πουλτάβας ἦλθεν εἰς συνεννόησιν μετὰ τοῦ νικητοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου, ὅστις τῷ ἐγγυήθη τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Βλαχίας ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει σπουδαίου κατὰ τῶν Τούρκων περισπασμοῦ ἐν Σερβίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ. Ἡ προδοτικὴ τοῦ Καντιμίρ διαγωγὴ ἠνάγκασε τὸν Βραγκοβάνον ἵν' ἀποποιηθῇ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποσχεθέντων εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Ἑωσσίας, ὑποχρεωθέντα νὰ συνομολογήσῃ ταπεινωτικὴν εἰρήνην (1711).

Ὀλέθριον ὑπῆρξε τὸ τέλος τοῦ δυστυχοῦς Βραγκοβάνου, ὅστις μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Πέτρου κατηγορηθεὶς ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του ὡς ἐγκολπωθεὶς τὰ ῥωσικὰ σχέδια συνελήφθη οἰκογενειακῶς καὶ ἀπήχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Διογύσιος Φωτεινὸς περιγράφει οὕτω τὴν σύλληψιν καὶ ἀποκεφάλισιν τῶν Βραγκοβάνων. «Τὴν δευτέραν ἡμέραν (27 Μαρτίου 1714) κατὰ τὴν τῆς διακαινησίμου Παρασκευῆν, ἄρας μετὰ μεγάλης ὀργῆς ὁ ἀκαπουτσίμπασης τὸν Κωνσταντίν βοεβόδαν μετὰ τῆς δόμνης αὐτοῦ, τῶν τεσσάρων υἱῶν, ἑνὸς ἐγγόνου βρέφους, τεσσάρων γαμβρῶν, καὶ ἑτέρων ἀρχόντων καὶ ὑπηρετῶν, μεθ' ὅλου τοῦ κινήτου πλοῦτου, ἔφεραν ἅπαντας εἰς Κωνσταντινούπολιν, κένθα ἐκλείσαν τούτους εἰς ἓνα τῶν ἐπτὰ κουλάδων ἢ πύργων, εἰς τὸν πλέον χεῖριστον τόπον τῆς κατὰδικῆς ἢ δὲ περιουσία των ὅλη ἀποκατέστη βασιλική, περὶ τῆς ὁποίας τόση ἀκριβὴς ἐξέτασις ἐγένεεν, ὥστε ἠρεύνησαν καὶ ὑπὸ τὰ τῆς δόμνης καὶ τῶν νυμφῶν τῆς φορέματα, πρᾶγμα πάντῃ ἀσυμπαίθιστον εἰς τοὺς Τούρκους, διὰ νὰ λάβουν καὶ ὅσα αἶχρον ἐπάνω των τοὺς ἐτυράνησαν δὲ ἐκεῖ ἕως τῆς 15 Αὐγούστου. . . Ὅθεν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τῇ 15 Αὐγούστου, καθ' ἃν καιρὸν εὗρίσκετο ὁ σουλτάνος εἰς τὸ παραθαλάσσιον ἀνάκτορον, ἀνομαζόμενον γιζλι κίουςι τοῦ Βυζαντίου, ἔφερον ἐκεῖ κάτωθεν τὸν Βραγκοβάνον Κωνσταντίν βοεβόδαν, ὃν καὶ ἀπεκεφάλισαν μετὰ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ υἱῶν Κωνσταντίνου,

» Στεφάνου, Ράδουλου, καὶ Μιτθαίου, καὶ τοῦ γαμβροῦ του μεγάλου κλουτσιάρη Ἰωάννου τοῦ Βακκ-
» πρέσκολου, τῶν ὁποίων τὰ σώματα ἀφ' οὗ ἐστά-
» θησαν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐκεῖ, τὴν νύκτα ἐρρίψαν
» εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν δὲ δόμναν Μαρίαν μετὰ
» τῆς νύμφης τῆς, καὶ ἑνὸς βρέφους τοῦ μπεγζαδῆ
» Κωνσταντίνου, (ὅπερ δι' ἐπιτηδειότητος τῆς τρω-
» φου ἐλυτρώθη ἐκ τοῦ θανάτου), μετὰ τῆς θυγα-
» τρός τῆς δομνίτσας Παλάσσας, μετὰ τῶν πέντε
» γαμβρῶν τῆς, καὶ ἑτέρων ἀρχόντων καὶ ὑπηρετῶν,
» εἰς τεσσαράκοντα καὶ τρεῖς ψυχὰς, ἐξώρισεν εἰς
» ἓνα φρούριον τῆς Ἀνατολῆς καλούμενον Χουτεῖ ἢ
» Κιουτάγια» (1).

§ 3

Ὁ Κωνσταντίνος Βραγκοβάνος ἐγένετο ὁ ἐνθερμότερος προστάτης τοῦ παρὰ τὸν Ἰστρον ἑλληνισμοῦ, ὅστις ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ἐφθασεν εἰς μεγάλην ἰσχύν καὶ δόξαν. Ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ αὐλῇ του προσληφθέντων Ἑλλήνων, ἐξεπαίδευσεν ἀδραεὶς δαπάναις διαφόρους Ἑλληνόπαιδας ἐν τοῖς πανεπιστημίοις τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ τὰ τελειότερον κατήρτισε τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ ὑπὸ τοῦ Σερβάνου Καντακουζηνοῦ ἰδρυθεῖσαν Ἑλληνικὴν Ἀκαδημίαν (2) καὶ τυπογραφίαν (3), ἐν ᾗ γενναίᾳ τοῦ φιλομούσου ἡγεμόνος δαπάνῃ ἐξετυπώθησαν διάφορα βιβλία ἀραβιστί, βλαχιστί, ρουθηνιστί, βουλγαριστί, καὶ πρὸ πάντων ἑλληνιστί. Ὅθεν δικαίως ἐπέσυρε τὴν διάπυρον εὐγνωμοσύνην τῶν Ἑλλήνων, προφορικῶς καὶ ἐγγρά-

(1) Ἱστορία τῆς Δακίας, τόμ. Β', σελ. 293, 297. Ὁ τρομερὸς θάνατος τῶν Βραγκοβάνων μεγάλην ἐντύπωσιν προὔξενε παρὰ τῆς Βλαχικῆς λαοῦ, ὅστις συγκινητικώτατα ἐξεκόνισε τὴν ἀπαίσιον ἐκείνην σκηνὴν ἐν δημοτικοῖς ᾄσμασι. (Ubiaini, σελ. 85.)

(2) Φωτεινοῦ, Β' σελ. 170.— Ὁ Ἑλλάδιος λέγει ταῦτα περὶ τῆς Ἀκαδημίας ταύτης. «Neque mirum est Bucarestium academiam vocari. Nam adsunt philosophiae et theologiae professores duo praeter episcopum, et duo hypodidascali. Numerus studiosorum quandoque CL, quandoque CC superat.» Status pr. Eccles. Gr. σελ. 17.

(3) Ὁ Ἑλλάδιος λαλεῖ οὕτω περὶ τῆς ὑπὸ Βραγκοβάνου βελτιώσεως τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ τυπογραφείου, δεχόμενος πρῶτον ἰδρυτὴν τὸν Σερβάνον. «Princeps serenissimus Ioh. Constantinus Bassarabae boevidae, qui tantam curam huic typographio adhibuit, ut illud in summam perfectionis culmen extolleret. Nam non solum Graecis characteribus, verum Valachiis, Russicis, Bulgaricis, Turcicis, atque Arabicis elegantissimis et tanto principio dignitissimis, adornavit. Certa enim ac largissima stipendia sociis, qui ut plurimi monachi sunt, ac supremo typographiae praefecto constituit, idque non ex communi aerario. Nam haec saepe una cum mutatione principum, plane delentur; sed certos illis agros, vineas, sylvas, oves, hoves, aliaque ad honeste vitam sustentandam prudentissime assignavit, et ad haec omnia excolenda suo pretio a Tartaris famulos et ancillas emit: qui tanquam typographiae subditi ad multa secuta eis inservire possunt. Charta etiam ex officina gratis illis suppeditatur.» Διερωταὶ ἐν τῷ τυπογραφίῳ τούτῳ ἐχρημάτισαν πολλοὶ τῶν ἡμετέρων λογίων, ὡς Παναγιώτης Σινωπεὺς, Μελέτιος Μακρῆς, Ἀνθίμος ὁ ὕστερον Οὐγγροβλαχίας κλπ.

φως διατρωνωσάντων τὸ κατακλύζον τὴν ψυχὴν των αἰσθημα ὑπὲρ τοῦ ἐστεμμένου Μζικήνα, καὶ ἐπαξίως ὀνομάσθη στήριγμα κραταίων τῆς ἀρχαίας δόξης τῆς Ἑλλάδος, ἀσφαλῆς διατήρησις τῆς προτέρας μαθήσεως, παρδεχὲς καταφύγιον ἔλου τοῦ γένους τῆς.

Δοσίθεος Νοταρᾶς, ὁ ἀείμνηστος τῶν Ἱεροσολύμων πατριάρχης, προσφωνῶν τῷ Βραγκοδάνῳ τὴν ἀκπάνη αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν *Ἀγαίρειν τῶν Καλιδικῶν κεφαλαίων Κυρίλλου τοῦ Λουκάρως* ὑπὸ Μελετίου τοῦ Συρίγου (1690) λέγει περαιῶν· «Ἐπεὶ οὖν φιλάρετος αὐτὸς καὶ εὐσεβέστατος, καὶ πανευλαβὴς εἰς τὴν μητέρα σου ἐκκλησίαν, εἶτα καὶ τὸ πρὸν γένος ἀρχικὸν καὶ αὐθεντικὸν καὶ μάλιστα ἀπνάκτων καὶ αὐθεντῶν τοιούτων, ὅπου ἐδήλωσεν ἐὶ λόγος, ἴδιον σὸν καὶ ὁ τύπος τοῦ πρὸντος βιβλίου, ὅπου ἐλέγχει τὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀπρέσεις. Ὅθεν δικαίως συγκατένευσας καὶ εἰς τὴν ἐμὴν ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ (ὅπερ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία) πρεσβείαν, ἵνα ἐν μὲν τῷ παρόντι αἰῶνι συναριθμησῶν ἐν τῇ καθόλου ἐκκλησίᾳ, ἔχων τὸ καύχημα ἐν αὐτῷ μετὰ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὑπερμάχων τῆς καθολικῆς πίστεως αὐτοκρατόρων καὶ αὐθεντῶν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι συγχορευοῖς ἐκείνοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν πρωτοτόκων τῶν ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς».

Ἐν τῇ αὐτῇ ἐκδόσει προτάσσονται τὰ ἐξῆς δύο πρὸς τὸν Βραγκοδάνον ἐπιγράμματα.

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον, εὐσεβέστατον καὶ ὑψηλότατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγκροβλαχίας, κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόδα.

Ἐξ Οὐγκροβλαχίης Κωνσταντῖνος μόνος οὗτος
Οἴκας δε ταύτης νῦν διέπει μακάρως.
Φύτλης ἐκ πατέρος Μπασαράμπων ἦν μεγακύδων,
Καντακουζηνῶν μητρόθεν ἡγεμόνων,
Χαλκοτυπαὶ τὰδ' ὄνειπα ἐλδομένοισιν ἔρωτα
Πνεύματος, ὅττι τελεῖ σύμβολον εὐσεβείης.
Ἐσθλοῦ θεοφίλου θ' Ἱεροσαλῦμων πατριάρχου,
Ἐνθεν οὐ σπυδῆ τοῦνομα Δοσίθεος.
Ναὶ μὲν ἐπιστάσις μόνος ἤδὲ μεληδῶν
Τοῦ γέγον' ἀτρεκέως, πᾶν δὲ φιλοψυχῶς
Κωνσταντῖνος ἔδωκεν ἵος πόρον ὁ Μπρανκοδάνος,
Ἀγλαίης ἄνθος καὶ χαρίτων τρώφιμας.
Τοῖου γὰρ ναὶς, ἤδὲ χερὸς τοῦργον δέει' ἐσθλῆς,
Χριστοῦ ἐξ ἀγάπης σκιδναμένης ἄσπενον.

Χρυσάνθος ἱερομόναχος καὶ ἀρχιμανδρ.
τοῦ Ἁγίου Γάβριελ ὁ Νοταρᾶς.

Β'.

*Εἰς τὸν αὐτὸν ὑψηλότατον αὐθέντην
καὶ ἡγεμόνα.*

Πανευκλεὲς κοίρανος Οὐγκροβλαχίης
Ἐκ βασιλέων εὐσεβῶν γέννα λαμπρὰ
Προγένων, Κωνσταντῖνος ὁ Μπασαράμπα,

Ἐν ἰδίαις δαπάναις, χρησιμωτάτην
Πέλουσαν τῆνδε τυπογραφίαν τὴν βιβλῶν.

Σπαντωνῆς ὁ δικαιοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ διδάσκαλος τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς.

Ὁ αὐτὸς Δοσίθεος κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1699 ἐν Ἀδριανουπόλει διατρέβων ἐπεμψε τῷ φιλομούσῳ τοῦτῳ ἡγεμόνι πρὸς τύπωσιν τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν Πέτρου τοῦ Μογίλα, καὶ τὴν εἰσκαγωγικὴν ἔκθεσιν Βησσαρίωνος τοῦ Μακρῆ· παρακαλῶν δὲ ἵνα ἰδίᾳ δαπάνῃ ἐκδώσῃ τὰ στελλόμενα προτάσσει προσφωνητικὴν ἐπιστολὴν, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἐξῆς·

«Τῷ ἐκλαμπρότατῳ, ὑψηλοτάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ δουκί, θεοσεβεστάτῳ αὐθέντη καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγκροβλαχίας, κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννη Κωνσταντῖνω Μπασαράμπα βοεβόδα, τῷ ἐν ἁγίῳ πνεύματι οὐδ' ἀγαπητῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος ἀποστολικὴν εὐλογία καὶ τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν.

«Φησὶ πῶς Δικαίαρχος ὁ φιλόσοφος τὸν σοφὸν Εὐριπίδην πρὸς Ἀρχέλαον τὸν Μακεδόνων ἡγεμόνα εἶπεν, οὐ βούλομαι πλουτοῦντι δωρεῖσθαι πένης ὦν, μὴ μ' ἄφρονα κρίνης, ἢ διδοῦς αἰτεῖν δοκῶ. Χαρίζεται μὲν γὰρ οὐδὲν ὁ διδοῦς ἀπὸ ἐλίγων μικρὰ τοῖς πολλὰ κεκτημένοις, ἀπιστούμενος δὲ ἀντὶ μηδενὸς διδόναι, κκοκθεῖας καὶ ἀνελευθερίας προσλαμβάνει δόξαν· ἄρα δὴ ὅσον ἐλευθεριότητι καὶ κάλλει τὰ χρηματικὰ δῶρα λείπεται τῶν ἀπὸ λόγου καὶ σοφίας, καὶ διδόναι καλὸν ἐστὶ, καὶ διδόντας ἀντατεῖν ὅμοια τῶν λαμβανόντων· ἡμεῖς μὲν οὖν τῆ σὴ ἐκλαμπρότητι οὐχ ὑπὸ τῶν ἐν Ἑλικῶνι Μουσῶν ἐπαινουμένη, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀκηράτου χάριτος ἀεὶ στεφανουμένη καὶ διαφρουρουμένη διὰ τὰς ἐνοῦσας αὐτῷ πολιτικὰς ἀρετὰς τε καὶ πράξεις, μὴ ἔχοντες κοσμικόν τι δῶρον δοῦναι καὶ τιμῆσαι αὐτὴν, προσφέρομεν φιλολογωτάτη καὶ θεοφιλεστάτη οὔση πνευματικὸν δῶρον, συγγραφὰς τὰς δε, οὔσας τὴν μὲν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν τῆς ἀγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, τὴν δὲ πόνημα ἀνδρὸς τιμίου καὶ ἀγαθοῦ, καὶ ἐν ὀρθοδόξοις διδασκάλοις περιφήμου, Βησσαρίωνος ἱερομονάχου Μακρῆ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, ὑπεξήγησιν χρηματίζουσιν τῆς ὀρθόδοξου ταύτης ὁμολογίας

«Διὰ ταῦτα οὖν, ὧ ἡγεμόνων περίβλεπτον ἄγαλμα, καὶ ὀρθοδόξων αὐθεντῶν καὶ αὐτοκρατόρων ἀπόγονε, τοιοῦτόν σοι τὸ δῶρον προσφέρομεν, ἀνταιτοῦντες ἵνα ὡς πρότερον ἅπαξ καὶ δις διηκόνησας τῇ κοινῇ μητρὶ τῇ καθόλου ἐκκλησίᾳ, τυπώσας τὰ βιβλία τῶν μακαρίων Συρίγου καὶ Μαξίμου (1), οὕτω καὶ νῦν τὰς παρούσας πραγματείας τυπώσαι συγκατανεύσης, καὶ μερισθῆναι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ

(1) Μαξίμου τοῦ Πελοπονησίου.

καταξίωσης εἰς αἰδῖον τοῦ πράγματος μνήμην, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν εὐχόμεθα ἵνα τρέχης ταύτην τὴν λίαν ἐπαινουμένην βασιλικὴν ὁδὸν, γινόμενος ἐν παντὶ καιρῷ κατὰ ἀλήθειαν δεξιὰ χεὶρ τοῦ ὀρθοδόξου γένους, καὶ χρηματίζων εἰς τὸν πλατυσμὸν τῆς εὐσεβοῦς ἀγίας πίστεως ἄλλος ἰσαπόστολος

»Εἰ δὴ παντὶ χριστιανῷ δεῖ ἐπαγωνίζεσθαι ὀρθοτομείσθαι τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, πολλῶ μᾶλλον ἰδιὸν ἔστι τοῦτο τοῖς ἐχέφροσι καὶ δυναμένοις ἡγεμόσιν· εἰ δὴ τοῦτο τοῖς ἡγεμόσιν ἰδιὸν, ἰδιαιτάτον ἔστι σοὶ τῷ τῶν ἡγεμόνων ἀρίστῳ, οὐ μόνον ὡς δυναμένῳ, ἀλλὰ μάλιστα ὡς ἔχοντι γνῶσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων προθυμίαν τε καὶ εὐλάβειαν περὶ Θεοῦ καὶ τῶν θείων, καὶ ἐπαξίως καλουμένῳ φύλακι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως».

Καὶ ἐν τοῖς προλεγομένοις ὁ αἰδῖμος τῶν ἱεροσολύμων ἱεράρχης λέγει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς·

«Ἡ οὖν μετριότης ἡμῶν φροντίζουσα κατὰ τὸ εἶκος περὶ τῆς βίβλου, οὐκ εἶχεν ἐπὶ τινὰ ἄλλον καταφυγεῖν καὶ διόρθωσιν τοῦ πράγματος ἐμποῖησαι, εἰμὴ πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς τοῦ παντός ποιητικῆς τε καὶ συνεκτικῆς δεξιᾶς τὸ τῆς αὐθεντείας ἀξίωμα κατ' ἀξίαν δεξιόμενον, τὸν εὐσεβέστατον καὶ ἐκλαμπρότατον Δούκαν καὶ φιλόχριστον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπαν βοεβόδα, τὸν φιλαδελφίαν καὶ συμφύτω περὶ τὴν πίστιν εὐσεβεῖαν τε καὶ εὐθύτητι τὸν δόντα τὴν αὐθεντείαν αὐτῷ Θεὸν φιλοῦντα ἀνταμείβεσθαι, ὡς ἔδειξεν ἡ πείρα, δι' ὧν εὐηργέτησε πολλάς ἐκκλησίας διαφόροις τρόποις κατὰ διαφόρους ἐπαρχίας καὶ τόπους πολλοὺς, καὶ πρὸς τούτοις διὰ τῶν βιβλῶν ὧν προετύπωσεν, ὡς γινώσκει πᾶσα ἡ ἀποστολικὴ ἐκκλησία· τοιοῦτοις γὰρ ἀντιδώροις οἶδεν ἡ ἐκλαμπρότης αὐτοῦ τὸν Θεὸν ἐξιλάσκεσθαι.

»Πρὸς οὖν τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ φιλόχριστον τοῦτον αὐθέντην τὴν περὶ τῆς βίβλου ἀναφορὰν ποιησάμενος, οὐκ ἔδεήθη ἡ φιλόχριστος αὐτοῦ ψυχὴ πολλῶν ἔργων, ἢ ἀξιώσεων, ἀλλ' εὐθύς ὤρισεν ἵνα τυπωθῶσι καὶ δεθῶσι καὶ νὰ διαμοιρῶσθῶσι δωρεὰν τῷ χριστωνύμῳ πληρώματι . . .

»Ἀποδεχόμενοι οὖν τὴν βίβλον μεθ' ἡμῶν πάντες ὑμεῖς ἀδελφοὶ δῖον ἔστι συμφήρως καὶ συμφώνως ἀναφθέγγεσθαι· Σῶσον, Κύριε, τὸν φιλόχριστον αὐθέντην Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπαν βοεβόδα, τὸν πρόμχχον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· εὐλόγησον τὴν ζωὴν αὐτοῦ· κατεύθυνον τὰ διαθήματα τῶν ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος βουλῶν αὐτοῦ· πατείτω τὴν ἰσχύον τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀνθεστηκότες αὐτῷ πεπραχῆμα πιπτέ-

τώσιν, ὅτι ἐποίησε καὶ ποιεῖ ἐν τῇ ἀγία σου ἐκκλησίᾳ κρίμα καὶ δικαιοσύνην αἰώνιον, καὶ τῇ ἀληθείᾳ λυμαινομένην χεῖρα ὀρέγει καὶ τὸν λαὸν σου σώζει» . . .

Ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ εὑρῆνται τὰ ἐξῆς δέκα πρὸς Βραχκοβάνον ἐπιγράμματα·

Α΄.

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον εὐσεβέστατον καὶ γαληνότατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπαν βοεβόδα τὸν μέγαν Μπραγκοβάνον.

Ἦχεται ὄφρως δυτικὴ σοφίη μέγα πρὶν ποτε πάντῃ
Ἐν τε τύπῳ βιβλίων ἀντολικῶν προφέρειν·
Ἀμφοτέρων δ' ἀνέτειλε τέως χάρις ἐνθάδε πιστοῖς
Ἐν τε διδασκαλίαις ἐν τε τυπογραφίαις·
Σπουδῇ καὶ δαπάνῃ μεγαλόφρονι καὶ θεοπνεύστῳ
Σῆς χειρὸς ἡγεμόνων πιστοτάτων ἀκρότης·
Κωνσταντῖνε μέγιστε, φαεινότατε Μπασαράμπα,
Φέρτατε ἡγεμόνων Οὐγγροβλάχων πολιῶν.
Ζῆψις ἐς λοκάδαντας ἀπαίρωνας, ὦ Πτολεμαῖε
Ὀψίτερε, σταφάνων ἄξιε οὐρανόων.

Ὁ Διδάσκαλος τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἐν Μπουκουρασίῃ
τῆς Οὐγγροβλαχίας Δύθεντικῆς Σχολῆς
Σεβαστὸς Τραπεζούντιος ὁ Κυμινήτης.

==

Β΄.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν.

Ἄνθεσι πνευματικοῖς ἀναδήσατε φαίδιμον ἄνδρα·
Μέλψατε δ' ἐκ στομάτων ἀπτόμενοι δονάκων.
Ὅτι περ ἡγεμόνων κλέος εὐσεβῶν, μέγα θαῦμα
Κωνσταντῖνος ἔφυ γέννα παλαιστοτέρων.

==

Γ΄.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν.

Κωνσταντῖνον ἔδωκες ἔνακτα πάλαι βασιλεύειν
Σῶν λογικῶν προβάτων, Χριστὲ ἀναξ, ἀγίως·
Δεύτερον ἄρτι δέδωκες ἐμάτροπον ἔσοχα κείνῳ
Ὀρχαμον ἡγεμόνων, δέσποτα παντοκράτορ·
Ἀντιλαδοῦ, περίσσωον ἀνώτερον ἐκ πολεμούντων,
Σῶν θεράποντα φανὸν προσταγμάτων ἀγίων·
Οἴακτις Οὐγγροβλάχων πολιῶν ἐτι γ' εὐθὺς νομῶν
Ἰλιος ὡς, λαμπρῶς ἠῆγασε τὸν δε βίον.

==

Δ΄.

Πρὸς τὸν αὐτόν εὐσεβέστατον καὶ γαληνότατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Βασαράμπαν βοεβόδα, τὸν μέγαν Βραγκοβάνον.

Μοῦσαι καλλιμέδαλοι ἀείσατε θεοκελον ἄνδρα·
Μέλψατε τὸν χριτῶν πλήρη καὶ σοφίης
Κωνσταντῖνον ἄριστον ἐν ἡγεμόνεσσι φανέντα,
Κλεινὸν Βραγκοβάνον κοίρανον Οὐγγροβλάχων.
Καντακουζηνῶν ὡς σκηπτροφόρων τελέθοντα,
Βασσαράβων τε κλυτῶν ἔκγονον ἡγεμόνων.
Πραδὸν, μελίχρον, ἠδὲ φρένας βαθύν, εὐθύδικόν τε·
Θειογράφων λογίων εὐσεβῆ πρόβουλον.
Ἀστέρη παμφανέντα σωφροσύνης ἐγὶ κόσμῳ·

Γενναίας ψυχῆς ἔργ' ἐπιδεικνόμενον
 Κείνων, οὓς πενήν τε καὶ ὕψην μέγα δάμνει
 Νόκτα τε καὶ ἤμπερ κηδόμενον προφρόνως,
 Ἀμφραγαπῶντα σοφούς τε καὶ ἱδμονας ἔξοχα φῶτας,
 Καὶ τίοντα λίαν θαυσιλέως χάριτον.
 Ὃς πάντῃ πλείστους ἱεροῦς ἀνεδείματο ναῦς
 Κάλλει καλλίστους ἄποκρυπτον ἀποθεῖν.
 Ὡς ἄλλος Ζεροβάβελ ἀγακλυτὸς ἢ Πτολεμαῖος·
 Ὃν δὲ γηθεσύνως φιλοσοφεῖ Δακίη.
 Ὃς καὶ τήνδ' ἐβίβλεν δαπάναις ἰδίαις ἐτύπωσε,
 Πάντων νητροκέως πρὸς χάριν εὐσεβέων·
 Δέλτους δογματικὰς συνέχουσαν δ' ἐνδοθεὶ δισσοῦς,
 Τὴν τε κυρωθεῖσαν Μολδαβίης συνάδου,
 Καὶ ἦν Βησσαρίων νῦν ἔθετο πολλά μογήσας,
 Οἷα ζηλωτῆς μυστιπόλου Τριάδος.
 Ἐκ Πατέρων ἱερῶν συλλέξας, ἔφαρ κεν εἶη
 Δέγματα Θεολογίης ἔμπαδα θειοσόφου.
 Πίστεος, Ἐλπίδος, ἠδ' Ἀγάπης περί θειολογούσαν,
 Ὃν δίχθ' ἰσθῆναι οὐκ ἔνι τοῖς χθονίοις.
 Βραγχοβάνου κορυφῆν δὲ στέψατε τῶν δ' ἀρετῶν
 Μοῦσαι Πιστίδες στέμματα χρυσοπλόκοις.

Ὁ τοῦ γαληνοτάτου ἀθέντου ἀρχιεπερὶ
 Ἰωάννης ὁ Κομνηνός.

==
 Ε΄.

*Πρὸς τὸν αὐτὸν ἐκλαμπρότατον καὶ γαληνοτάτον
 ἀθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας.*

Ἦχθε μὲν πρόσθεν Κέκροπος πτολιέθρον Ἀθῆναι,
 Ἄνδρας θαυμαστοὺς κτησάμενον σοφίη,
 Βίβλους φιλοσόφων, καὶ γυμνάσι' ἀξία πάντα,
 Παντοίαν θ' ἀπλῶς μελιχίην σοφίην.
 Νῦν δ' Οὐγγροβλαχίην εὐχεσθε ἄξιον, εὖσαν
 Πλήρη τοιούτων ἐλλογίμων ἀνδρῶν,
 Βίβλων τε γαθέων, Μουσειῶν τ' ἀξιαγίστων
 Καὶ πάσης ἄλλης θεοσοφίης σοφίης,
 Σεῦ κρατεῖοντες τῆσδε δικαίως νομάτι θεῶ
 Κωνσταντῖνε, κλέος πάμμεγα ἡγεμόνων.

==
 ΣΤ΄.

Πρὸς τὸν αὐτὸν ἕτερον.

Καίρ' Οὐγγροβλαχίη βλαστήσασθαι κείρων ἔργον
 Ἐξοχὸν ὧν προγόνων, εἰκόνα σωφροσύνης.
 Τέρπειο ἀύτηθεῖσα πόλις κλεινὰς παρὰ πάσας,
 Χαίρει κλείζομένη ἀνδράσιν εὐσεβέσι.
 Τέρπειο ἱδμοσύνης ἀγανόφρονος ἄρτι λαχεῖσα·
 Τέρπειο καὶ βίβλους κτησαμένη ἱερέως.
 Καὶ γὰρ Μπραγχοβάνος κρατεῖ χθονὸς ἔξοχα σείθ,
 Ὃν δὲ ταῦτα φέρεις πάνταςιν ἀδομένη.

==
 Ζ΄.

Ἄλλο πρὸς τὸν αὐτὸν.

Δάμνει καὶ ἀδάμαντας ἐτι χρόνος, ἀλλ' ἀρετῶν
 Μνήμην ἠδὲ κλέος σῶν μέγα φέρτατο δοῦξ,
 Οὐδ' ἂν ὁ πᾶς αἰὼν σχόη πάμπαν ἀπαλείψειν,
 Ἐνοσημανθεισῶν κύρθεσιν εὐσεβέων.
 Ὅσα γὰρ ἡμετέρῃ γενεῇ πόρος οἷα τε πάση
 Ἀγλαὰ θῶρ', οὐδεὶς πρόσθεν ἔπασον ὄλωσ.
 Πρὸς δ' ἐτι πρὶν μὲν ἔδος Μουσάων ἦσαν Ἀθῆναι,
 Νῦν δ' ὑπέθευ ταῦτα κλεινὸν ἔδος Βλαχίας,
 Ἑλλήνων, Γραικῶν, Σλαβῶν, ἠδ' ἐτι Δακῶν
 Γυμνάσι' ἀρτιπαγῆ ἐγκατακηξάμενος·
 Χαλκοτοπῶν τε βίβλους, παρέχεις χάριν ἄρθα προνοοῖς,

Τίς ποτ' ἄρ' ἐξείποι θέσκελα ἔργα τὰ σέ,
 Κωνσταντῖνε μέγιστε θεῶ κεχαρισμένε, πάντων
 Ἠγεμόνων ἀκρότης φέγγος ἀριπρεπέων.

Οἱ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Οὐγγροβλαχίας
 Δύθεντικῆς Ἀκαδημίας μαθηταί.

==
 Η΄.

*Πρὸς τὸν αὐτὸν ἐκλαμπρότατον καὶ ὑψηλότατον
 ἀθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας.*

Ἐπτά βέει Νεῖλου εἰς Αἴγυπτον γε βέεθρα,
 Οἷσι παίεται ἀεὶ ραύμασιν ἀθανάτοις·
 Ἐπτά δὲ σείθ' ἔεθρα ἐπ' αἶαν κίθναται ἄλλα,
 Οἷσιν αἰεὶ θάλλει πᾶσα περ Ἄντολιη,
 Κωνσταντῖνε μέγιστε, μέγ' ὄλδω ἤρωσ·
 Ἄλλο μὲν ἄρδαι νῦν ἄλσκα τῆς σοφίης
 Ἄλλο δὲ εὐσεβίην πάντῃ ἱεροῦς κατὰ ναῦς.
 Ἄλλο δὲ φαιδρύνει αὐτα τυπογραφίην.
 Πάντα δὲ κλύει γαίαν ἀπειρεσίην γε βέοντα,
 Οἷσι γέγηθε γένος πάμμεγα εὐσεβέων.

==
 Θ΄.

Πρὸς τὸν αὐτὸν ἕτερον.

Νῦν βασιλεὺς ἔριν φιλέουσι μάχην τ' ἀλγεινὴν,
 Τοῖσι μέμνηται νίκη δακρυόεσσα βροτοῖς.
 Οὐτις δὴ κράτος ἔσχευ ἀρέζηνλον μόνος αἰεὶ·
 Ἄλλ' ἤδη κρατέων ἄλλοτε κρατέεται.
 Σοὶ δ' εἰρήνη καὶ τε θέμιστες ἔασ' ἐνὶ θυμῷ,
 Τῷ σὺ ἔχεις διπλῶν κάρτος ἀεὶ περὶ σέ·
 Τῷ μὲν ἄρ' εὐνομίῃ διέπεις λαὸν κατὰ κόσμον,
 Τῷ δὲ τυπογραφίῃ εὐσεβίην κρατύνεις·
 Ὡς ἄρα διπλοῦν σοὶ λιγυροῖσι λόγοισι φέραντες
 Αἶνον, τῆς σοφίης ἀνθεσιν ὡς στέφομεν.

==
 Ι΄.

Ἔτερον πρὸς τὸν αὐτὸν.

Κοινὸν ἐπεὶ γέρας εἰ ἀρετῆς καὶ εὐσεβείης γε
 Καὶ φρίσας κόσμος, καὶ κλέος εὐγενείης,
 Κοινὸν σοὶ φέρομεν σοφίης θεομηδέα αἶνον
 Ἠπειρὸν γε κλυτὴν νασιτάοντες ἄμα.

Οἱ τῶν ἐν Ἰωαννίνοις δύο σχολῶν.

==

Τῷ 1705 δαπάνη τοῦ αὐτοῦ Βραγχοβάνου ἐτυ-
 πώθη ὁ τόμος χαρᾶς τοῦ Δοσιθέου, ἐν ᾧ δημοσιεύ-
 ονται πέντε ἐπιγράμματα τῶν μαθητῶν τῆς ἐν
 Βουκουρεστίῳ Ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας, ἅτινα παρα-
 λείπομεν, ἵνα μὴ καταστῶμεν λίαν φορτικοί. Ἀλλὰ
 καὶ πολλὰ ἕτερα βιβλία ἐτυπώθησαν ἀναλώμασι
 τοῦ αὐτοῦ, ἅτινα δὲν δυνάμεθα ν' ἀπκριθῶμεν,
 ὡς μὴ ἔχοντες πρόχειρα αὐτά.

(Ἐπιτετατὸ τέλος.)